

KINNITATUD
Keskkonnaameti
20.12.2023
korraldusega nr 1-3/23/685

Kudjape loodusala kaitsekorralduskava

Sisukord

1. Ala iseloomustus	4
1.1 Uuritus ja seire	7
2. Kaitseväärtused ja kaitse eesmärgid	8
3. Kavandatavad kaitsekorralduslikud tegevused	10
Kasutatud andmeallikad	11

Kasutatud lühendid, mõisted ja selgitused

MO – maaomanik

KE – kaitse-eeskiri

Kaitseväärtus – kaitse-eeskirjas nimetatud kaitstav loodusväärtus (kaitse-eesmärk)

Kaitse eesmärk – kaitseväärtuse soovitud seisund

KeA – Keskkonnaamet

KAUR – Keskkonnaagentuur

KKK – kaitsekorralduskava

KOV – kohalik omavalitsus

LKS - looduskaitseseadus

KA – kaitseala

LoD – loodusdirektiiv (käsitleb ohustatud elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitsepõhimõtteid)

LoA – loodusala (loodusdirektiivi I ja II lisas nimetatud elupaigatüüpide või liikide kaitseks asutatud ala)

PLK – poollooduslik kooslus

RMK – Riigimetsa Majandamise Keskus

EELIS – Eesti Looduse Infosüsteem

PV – piiranguvöönd

SDF – Natura standardandmebaas

Säilitamine – olemasolevate väärtuste säilitamine (seisund ei muutu halvemaks, säilitamine ei tähenda seda, et seisund peab jääma samaks) (looduslik areng)

Seisundi parendamine – arvestatava esinduslikkusega (C) elupaikade seisundi parendamine (kraavide sulgemine, looduslikule arengule jätmine jms)

Taastamine – tegevused, mis on seotud olemasolevate, kuid halvenenud struktuuriga elupaikade taastamisega (näiteks PLKd, sood)

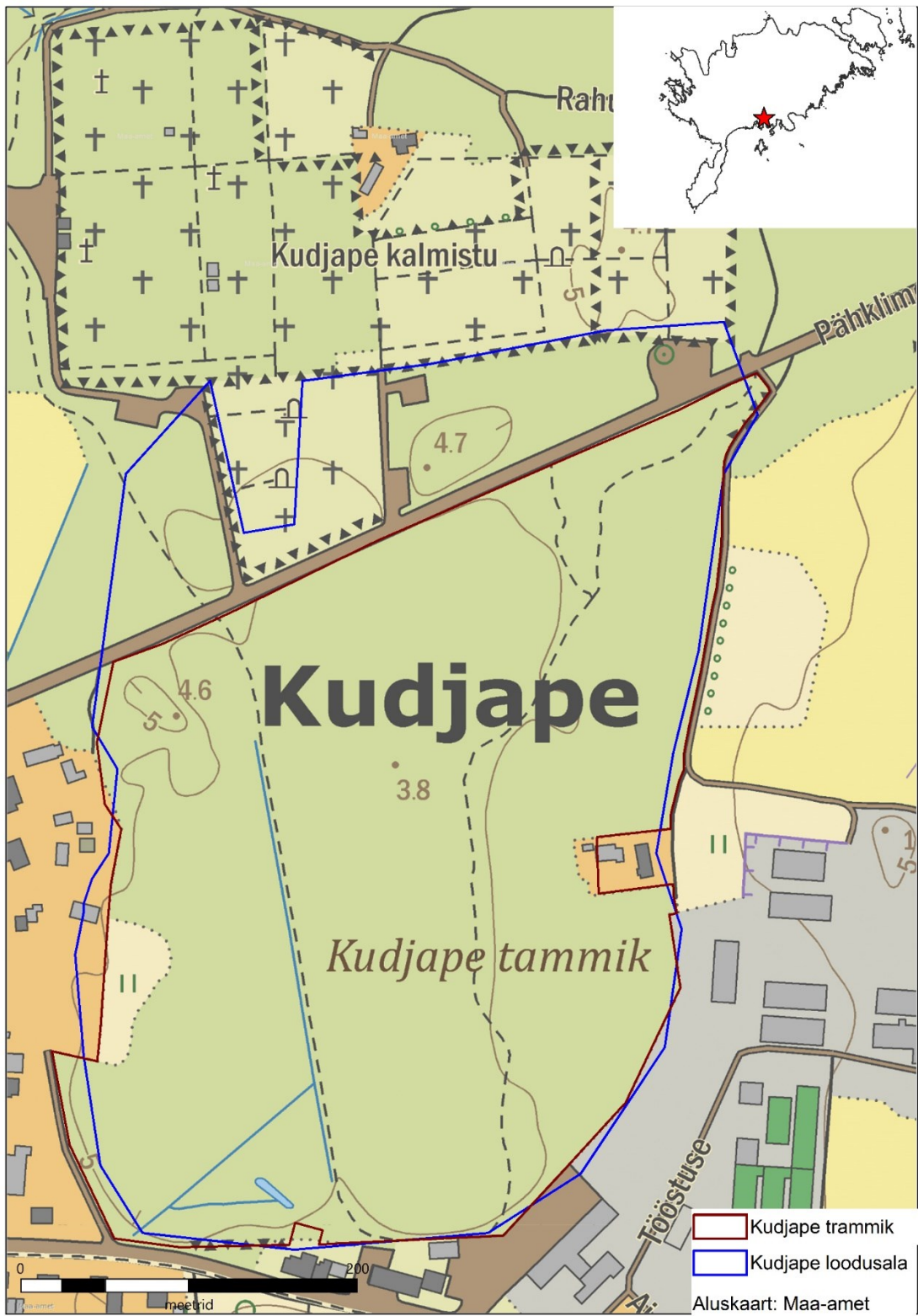
1. Ala iseloomustus

Kaitstava ala nimi	Kudjape tammik
Loodusala nimi	Kudjape loodusala (EE0040433) (joonis 1)
Pindala	LoA 17,1 ha, KA 14 ha
Asukoht ja piirid	https://xgis.maaamet.ee/xgis2/page/app/looduskaitse
Kaitsekord	„Kaitsealuste parkide, arboreetumite ja puistute kaitse-eeskiri” https://www.riigiteataja.ee/akt/13131798?leiaKehtiv , „Saare maakonna kaitsealuste parkide, arboreetumi ja puistute piirid” https://www.riigiteataja.ee/akt/109102018005 ja Looduskaitseseadus § 14 https://www.riigiteataja.ee/akt/129062022007?leiaKehtiv
Koostaja nimi	Kadri Paomees
Koostamise aasta	2023
Kaitsekorralduskava koostamise kord	„Kaitsekorralduskava koostamise ja kinnitamise kord ning kaitsekorralduskava kinnitaja määramine” https://www.riigiteataja.ee/akt/104112022001

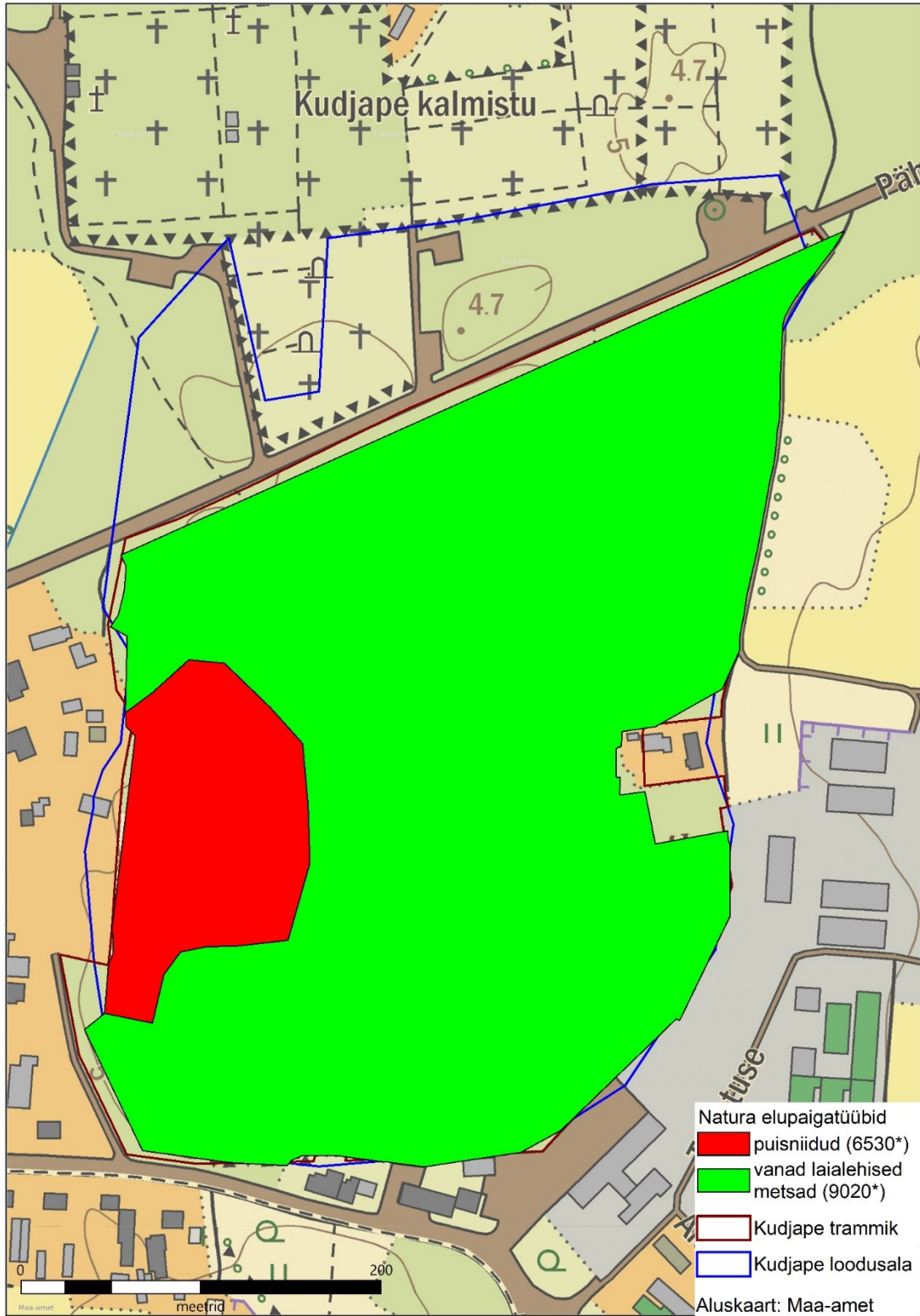
Alal on valdavalt metsakooslused, mille kaitse tagatakse läbi loodusliku arengu, praktilisi tegevusi ei kavandata. Väikeses ulatuses on alal puisniit, kus tuleb korraldada hooldamine.

Kaitsekorralduskava annab soovitusel kaitstava ala valitsejale kaitse eesmärkide saavutamise parimatest viisidest, kuid ei loo õigusi ega kohustusi kolmandatele isikutele.

Kudjape loodusala KKK on koostatud tähtajatult. Kava vaadatakse üle ja uuendatakse põhjendatud juhtudel kaitseväärtuste kaitse tagamise eesmärgil lähtuvalt tulemuslikkuse hindamise või uue inventuuri andmetest.

Joonis 1. Kudjape loodusala paiknemine Saare maakonnas (aluskaart: Eesti Põhikaart, Maa-ameti WMS kaardirakendus seisuga september 2023).

Joonis 2. Kudjape loodusalal inventeeritud elupaigatüüpide paiknemine (aluskaart: Eesti Põhikaart, Maa-ameti WMS kaardirakendus seisuga september 2023).

1.1 Uuritus ja seire

Inventuurid ja uuringud

Elupaigatüüpide inventuur toimus alal Natura-alade moodustamise eelselt, täpne aeg ja inventeerija on teadmata. Inventuuri andmetel leiduvad alal järgmised rahvusvahelise tähtsusega elupaigatüübid: puisniidud (6530*) ja vanad laialehised metsad (9020*) (joonis 2). Tabelis 1 toodud kaitseväärtuste seisundid on määratud siin loetletud inventuuride andmete põhjal.

Alal läbi viidud inventuurid tuginevad inventeerimise juhenditele, mis on kättesaadavad Keskkonnaministeeriumi kodulehel (välja toodud ka kasutatud andmeallikate all).

Riiklik seire

Riiklikku seiret alal ei toimu.

Inventuuride ja uuringute vajadus

Vajalik on alal läbi viia elupaigatüüpide inventuur, sest andmed on vanemad kui 10 aastat ja täpne inventeerimise aeg on teadmata. Inventuur on vajalik kaitse eesmärkide seadmiseks, seisundi hindamiseks ja edaspidiste vajalike tegevuste planeerimiseks.

2. Kaitseväärtused ja kaitse eesmärgid

Loodusala looduskaitseelised väärtused on Euroopa Liidu Loodusdirektiivi I lissasse kantud kooslused. Tabelis 1 võetakse kokku Kudjape loodusala kaitseväärtuste (vastavalt standardandmebaasile) hoidmisega seotud kaitse eesmärgid, soodsa looduskaitseelise seisundi saavutamist või hoidmist mõjutavad tegurid ning nende ärahoidmiseks või leevendamiseks ettenähtavad meetmed ning kaitsetegevuse oodatavad tulemused. Koosluste, liikide, kasvukohtade või elupaikade soodsa seisundi saavutamise või hoidmise tarvis seatavad (hooldamise ja taastamise) meetmed on seatud vastavalt elupaigatüüpidele koostatud hoolduskavadele ja liikide kaitse tegevuskavadele, kui ei ole tabelis märgitud teisiti. Kavad on leitavad Keskkonnaameti kodulehel ja viited on lisatud kasutatud andmeallikate nimekirja.

Tabel 1. Kudjape loodusala kaitseväärtuste koondtabel.

Kaitseväärtus ¹	Seisund ² (pindala/esinduslikkus)	Kaitse eesmärk ³	Mõjutegurid	Meetmed	Oodatav tulemus ⁴	Märkused	Panus üldpindalasse / SDF-i (%) ⁵
Poollooduslikud kooslused							
Puisniidud (6530*) KE – jah, LoD – I, LoA – jah	• 1,5 ha / A	• Elupaigatüübi säilitamine 1,5 ha	• Võsastumine • Metsastamine • Info puudumine	• Hooldamine 1,5 ha • Inventuur 1,5 ha	• Heas seisus elupaiku on säilinud 1,5 ha	• Andmed on vanad ja vajavad täpsustamist	• 0,08-0,04 / 0,08
Metsaelupaigatüübid							
Vanad laialehised metsad (9020*) KE – jah, LoD – I, LoA – jah	• 11,5 ha / A	• Elupaigatüübi säilitamine 11,5 ha	• Alale jääb Kudjape-Upa terviserada • Info puudumine	• Inventuur 11,5 ha • Järelevalve	• Heas seisus elupaiku on säilinud 11,5 ha	• Andmed on vanad ja vajavad täpsustamist	• 0,16 / 0,16

¹ LKS – kaitsekategooria looduskaitseeaduse alusel;
KE (jah/ei) – on või ei ole kaitstava ala kaitse-eesmärk;
LoD – loodusdirektiivi lisa number;
LoA (jah/ei) – on või ei ole loodusala kaitse-eesmärk;

² SDF andmed; Elupaigatüübi esinduslikkus: A – väga hea, B – hea, C – arvestatav, p – potentsiaalne

³ Kaitse eesmärk seatakse aastaks 2050

⁴ Oodatav tulemus seatakse aastaks 2050 ja tulemuslikkust hinnatakse iga 10 aasta tagant

⁵ 2019. a loodusdirektiivi aruande andmete põhjal (<https://nature-art17.eionet.europa.eu/article17/habitat/report/>). Numbrid näitavad, milline on selle loodusala elupaigatüüpide osakaal kogu Eesti elupaigatüüpide / kõikide SDF-i kantud elupaigatüüpide pindalast

3. Kavandatavad kaitsekorralduslikud tegevused

Vajalike tegevuste tabelisse (tabel 2) on koondatud tööd, mis on vajalikud kaitse eesmärkide saavutamiseks, tabelit võidakse tulevikus täiendada.

Tabelis on tegevused jaotatud vastavalt tegevuse olulisusele järgmistesse prioriteetsusklassidesse:

- 1) esimene prioriteet – hädavajalik tegevus, milleta kaitse eesmärkide täitmine planeeritavas ajavahemikus on võimatu, see on kaitseväärtuste säilimisele ja toimiva ohuteguri kõrvaldamisele suunatud tegevus (taastamine, taasloomine); kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamiseks vajalik tegevus (inventeerimine);
- 2) teine prioriteet – vajalik tegevus, mis on suunatud väärtuste taastamisele ja potentsiaalsete ohutegurite kõrvaldamisele;
- 3) kolmas prioriteet – soovituslik tegevus ehk tegevus, mis aitab kaudselt kaasa väärtuste säilimisele ja taastamisele ning ohutegurite kõrvaldamisele (infotahvliid, külastustaristu).

Tabel 2. Vajalikud tegevused aastaks 2033.

Jrk	Tegevuse nimetus	Maht	Tegevuse tüüp	Korraldaja	Prioriteet	Ajagraafik
Inventuurid, seired, uuringud						
1	Elupaigatüüpide andmete täpsustamine	14 ha	Inventuur	KeA	I	2030 ⁶
Hooldus, taastamine ja ohjamine						
2	Puisniitude hooldamine	1,5 ha	Koosluse hooldustöö	KeA/MO	I	2025
Kavad, eeskirjad						
3	Kaitsekorralduskava andmete üle vaatamine ja vajadusel uuendamine		Tegevuskava	KeA	I	1 kord kümne aasta jooksul
4	Kaitsekorralduskava tulemuslikkuse hindamine		Tegevuskava	KeA	I	1 kord kümne aasta jooksul

⁶ Elupaigatüüpide andmed peavad olema täpsustunud aastaks 2030

Kasutatud andmeallikad

EELIS. (2010). Kasutamise kuupäev: 25. september 2023. a., allikas h
https://eelis.ee/default.aspx?state=3;68547593;est;eelisand;;&comp=objresult=rahvala&obj_id=-1338980705

EELIS. (2010). Kasutamise kuupäev: 25. september 2023. a., allikas h
https://eelis.ee/default.aspx?state=4;896353502;est;eelisand;;&comp=objresult=ala&obj_id=1779

Keskkonnaamet. (2021). *Pärandniitude tegevuskava*.

Paal, J. (2004). *Euroopas väärtustatud elupaigad Eestis*. Tallinn: AS Kirjastus Ilo ja trükikoda Ilo Print.

Paal, J. (2007). *Loodusdirektiivi elupaigatüüpide käsiraamat*. Tallinn: Auratrükk.

Palo, A. (2018). *Loodusdirektiivi metsaelupaikade inventeerimise juhend*. Tartu.

Riigikantselei. (2010). *Riigi Teataja*. Kasutamise kuupäev: 25. september 2023. a., allikas Riigi Teataja: <https://www.riigiteataja.ee/akt/13131798?leiaKehtiv>

Riigikantselei. (2010). *Riigi Teataja*. Kasutamise kuupäev: 25. september 2023. a., allikas Riigi Teataja: <https://www.riigiteataja.ee/akt/109102018005>

Roosaluste, E. (2019). *Puisniitude ja puiskarjamaade hoolduskava*. Tartu.